

ČETVRTAK / 27.9.2018.
KONCERTNA DVORANA LISINSKI

GUSTAV MAHLER

SIMFONIJA TISUĆE

Zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

**JER
NISTE ČULI
SVE!**

CRVENI CIKLUS

GUSTAV MAHLER

**SIMFONIJA
TISUĆE**

ČETVRTAK / 27.9.2018.

KONCERTNA DVORANA LISINSKI / 19:30

ZAGREBAČKA FILHARMONIJA

DMITRIJ KITAJENKO dirigent

VALENTINA FIJAČKO KOBIC sopran

MARIJA KUJAR ŠOŠA sopran

KRISTINA KOLAR sopran

MARTINA GOJČETA SILIĆ mezzosopran

IVANA SRBLJAN mezzosopran

NIKOLAI SCHUKOFF tenor

LJUBOMIR PUŠKARIĆ bariton

LUCIANO BATINIĆ bas

AKADEMSKI ZBOR IVAN GORAN KOVAČIĆ

Zborovođa: Luka Vukšić

KOMORNI ZBOR IVAN FILIPOVIĆ

Zborovođa: Goran Jerković

ZBOR ZVJEZDICE

Zborovođa: Paulina Kelava Vidović

GUSTAV MAHLER

Osma simfonija u Es-duru, za osam solista, tri zbora i orkestar

1. dio: Himan „Veni, Creator Spiritus”

Veni, Creator Spiritus

Imple superna gratia

Infirma nostri corporis

Tempo 1: Allegro, etwas hastig

Infirma nostri corporis

Accende lumen sensibus

Veni, Creator Spiritus

Gloria Patri Domino

2. dio: Završna scena Goetheova „Fausta”

Poco adagio

Piu mosso: Allegro moderato

Waldung, sie schwankt heran

Ewiger Wonnebrand

Wie Felsenabgrund mir zu Füßen

Gerettet ist das edle Glied – Hände verschlinget Freudig

Jene Rosen, aus den Händen

Uns bleibt ein Erdenrest

Nebelnd um Felsenhöh spür' ich soeben – Freudig empfangen wir – Hier ist die Aussicht frei

Höchste Herrscherin der Welt!

Dir, der Unberührbaren – Du schwebst zu Höhen der ewigen Reiche

Bei der Liebe, die den Füßen

Bei dem Bronn, zu dem schon weiland

Bei dem hochgeweihten Orte

Neige, neige, du Ohnegleiche

Er überwächst uns schon – Vom edlen Geisterchor umgeben

Komm! Hebe dich zu höhern Sphären! – Blicket auf zum Retterblick, alle reuig Zarten

Alles Vergängliche ist nur ein Gleichnis

**DMITRIJ
KITAJENKO** dirigent

Dmitrij Kitajenko jedan je od najvećih dirigenata današnjice. Redovito ravna prestižnim orkestrima u Europi, Americi i Aziji. Rođen je u Lenjigradu (danas St. Peterburg). Školovao se na znamenitoj Glazbenoj školi *Glinka* i na Konzervatoriju *Rimski-Korsakov*. Studij je nastavio s Lavom Ginzburgom u Moskvi te s Hansom Swarowskim i Karlom Österreicherom u Beču. Godine 1969. postaje laureatom na prvom Natjecanju *Herbert von Karajan* u Berlinu, nakon čega je angažiran kao prvi dirigent Teatra Stanislavski u Moskvi. Godine 1976. imenovan je šefom-dirigentom Moskovske filharmonije. Na toj poziciji ostaje sve do odlaska na Zapad 1990. godine. Snimio je više od 250 nosača zvuka s različitim orkestrima i solistima. Najvažnije snimke ostvario je s Moskovskom filharmonijom, Simfonijskim orkestrom Frankfurtskog radija, Bergenskom filharmonijom i Danskim nacionalnim orkestrom. Osobito je važna njegova dugogodišnja suradnja s Orkestrom Gürzenich iz Kölna, čiji je počasni dirigent, a s kojim je snimio sve simfonije Šostakoviča, Prokofjeva, Rahmanjinova i Čajkovskog. Te snimke, osim što su osvojile brojne nagrade, smatraju se danas referentnim standardom. U ožujku 2015. primio je Nagradu

za životno djelo ICMA-e (*International Classical Music Award*).

„Dodjeljujući ovu nagradu maestru Dmitriju Kitajenku, nagrađujemo dirigenta s dugačkom listom prvorazrednih snimki, ali povrh toga i izvanredne cjelokupne diskografije simfonija Šostakoviča, Prokofjeva, Skrjabinina i Čajkovskog. On je obilježio interpretacije tih djela kao nitko prije njega”, izjavio je predsjednik žirija za dodjelu te nagrade, Remy Franck.

Zagrebačka filharmonija, 7. siječnja 2018. godine, u suradnji sa svojim umjetničkim savjetnikom, maestrom Dmitrijem Kitajenkom, predstavila je nosač zvuka u izdanju prestižne diskografske kuće za klasičnu glazbu, Oehms Classics, što je rezultat sinergije i svojevrsna kruna suradnje Zagrebačke filharmonije i maestra Kitajenka. Ta suradnja ima i nastavak, novi nosač zvuka, izdan u srpnju 2018. Pod ravnanjem maestra Dmitrija Kitajenka, Zagrebačka filharmonija snimila je *Godišnja doba* A. Glazunova i *Serenadu za gudače* P. I. Čajkovskog.

CRVENI CIKLUS / GUSTAV MAHLER / SIMFONIJA TISUĆE

**VALENTINA
FIJAČKO KOBİĆ** sopran

Sopranistica **Valentina Fijačko Kobić** jedna je od najistaknutijih umjetničkih osobnosti na aktualnoj hrvatskoj opernoj sceni, a jednako je prisutna i na koncertnom podiju. Surađuje s vodećim hrvatskim dirigentima i orkestrima. Pjevanje je počela učiti u rodnom Varaždinu, a studij pjevanja upisala je na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirala i magistrirala u razredu Lidije Horvat Dunjko. Usavršavala se u Beču pod pedagoškim vodstvom *Kammersängerin* Olivere Miljaković. Tijekom školovanja sudjelovala je na brojnim hrvatskim i inozemnim natjecanjima, a u dva je navrata osvojila prvu nagradu na Natjecanju učenika i studenata glazbe i plesa (Dubrovnik, 2001. i 2003.). Tijekom studija nagrađena je Dekanovom nagradom Muzičke akademije, Rektorovom nagradom i Nagradom *Marija Borčić*. Dobitnica je i Nagrade *Ivo Vuljević* 2003., nagrade Zagrebačke filharmonije i PBZ American Expressa (2004.), Nagrade hrvatskog glumišta (2007.), *Antun Marušić*, *Milka Trnina* (2008.) te godišnje nagrade Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu (2014., 2018.). Godine 2001. debitirala je na sceni HNK-a u Zagrebu kao Lauretta u operi *Gianni*

Schicchi G. Puccinija. Od 2003. do 2006. bila je solistica Opere HNK-a u Osijeku, a od 2007. do lipnja 2018. godine bila je članica Opere HNK-a u Splitu. Od lipnja 2018. je prvakinja opere HNK-a u Zagrebu. Njezin operni repertoar obuhvaća gotovo sva stilska razdoblja, u rasponu od talijanske ranobarokne opere *Pompeo Magno* F. Cavallija do lirske fantazije *Dijete i čarolije* M. Ravela. Ostvarila je niz zahtjevnih sopranskih uloga, među kojima su Bastienne (*Bastien i Bastienne*), Fiordiligi (*Così fan tutte*), Susanna (*Figarov pir*), Zerlina i Donna Elvira (*Don Giovanni*), Papagena i Pamina (*Čarobna frula*) W. A. Mozarta; Mimi (*La Bohème*), Lauretta (*Gianni Schicchi*), Genoveva (*Sestra Angelica*) G. Puccinija; Adina (*Ljubavi napitak*) G. Donizettija, Desdemona (*Otello*) G. Verdija, Mařenka (*Prodana nevjesta*) B. Smetane, Ksenija (*Boris Godunov*) M. P. Musorgskog, Margareta (*Faust*) Ch. Gounoda, Micaëla (*Carmen*) G. Bizeta... Posebnu pažnju posvećuje sopranskim ulogama u operama hrvatskih skladatelja: *Nikola Šubić Zrinjski* I. pl. Zajca, *Adel i Mara* J. Hatzea, *Ero s onoga svijeta* J. Gotovca, *Spl'ški akvarel* I. Tijardovića, *Postolar od Delfta* B. Berse.

MARIJA KUCHAR ŠOŠA sopran

Marija Kuhar Šoša diplomirala je 2006. godine glazbenu kulturu te pjevanje na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u razredu Lidije Horvat Dunjko. Za vrijeme i nakon studija zaslužila je brojne nagrade, među kojima su Rektorova nagrada 2006., Nagrada hrvatskog glumišta 2007. te Nagrada *Marijana Radev* i Nagrada Zagrebačke filharmonije 2009. Od 2006. do 2009. godine bila je stipendistica CEE Musiktheater i Deutsche Bank. U Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu ostvarila je niz zapaženih uloga: *Pastirica* (M. Ravel: *Dijete i čarolije*), *Luiggia* (G. Donizetti: *Kazališne zgode i nezgode*), *Papagena*, 1. dječak, *Pamina* (W. A. Mozart: *Čarobna frula*), *Annina* (G. Verdi: *Traviata*), *Zerlina* (W. A. Mozart: *Don Giovanni*), *Oscar* (G. Verdi: *Krabuljni ples*), *Constance* (F. Poulenc: *Razgovor karmelićanki*), *Frasquita* (G. Bizet: *Carmen*), *Genovieffa* i *Lauretta* (G. Puccini: *Triptih*), *Clorinda* (G. Rossini: *Pepeljuga*), *Nanetta* (G. Verdi: *Falstaff*), *Maria Bellacanta* (P. Lunda: *Vještica Hillary*), *Adele* (J. Strauss: *Šišmiš*), *Esmeralda* (B. Smetana: *Prodana nevjesta*), *Adina* (G. Donizetti: *Ljubavni napitak*), *Marica* (E. Humperdink: *Ivica i Marica*), *Jelena* (l. pl. Zajc: *Nikola Šubić Zrinjski*),

Musetta (G. Puccini: *La Boheme*), *Susanna* (W. A. Mozart: *Figarov pir*). Gostovala je u Messini, Halleu, Barceloni... Bilježi nastupe diljem Hrvatske, na Muzičkom biennalu Zagreb, Splitskom ljetu, Dubrovačkim ljetnim igrama, Glazbenim večerima u Sv. Donatu u Zadru, Osorskim glazbenim večerima, Varaždinskim baroknim večerima, festivalu *Orgulje Heferer*, *Sceni Amadeo* te festivalu *Julian Rachlin i prijatelji* uz Beogradsku filharmoniju pod ravnanjem *Zubina Mehte*. Ostvarila je zapažene nastupe i u raznim koncertnim projektima. Surađuje s nizom hrvatskih i inozemnih ansambala (Hrvatski barokni ansambl, Zagrebačka filharmonija, Slovenska filharmonija, Beogradska filharmonija, Simfonijski orkestar HRT-a, Cantus Ansambl, Zagrebački solisti, Orkestar Opere HNK-a Zagreb, Orkestar Opere u Tirani) te dirigentima. U suradnji s Državnim arhivom u Pazinu izdala je nosač zvuka *Arie Nove del 1741*. Od 2015. djeluje kao docentica na Muzičkoj akademiji Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Usavršava se kod Lidije Horvat Dunjko, *Kammersängerin* *Olivera Miljaković* i *Silvije dalla Bene*.

KRISTINA KOLAR sopran

Kristina Kolar upisala je studij solo pjevanja 1998. na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu u razredu *Ljiljane Molnar-Talajić*, a diplomirala je 2002. u razredu *Zdenke Žabčić-Hesky*. Usavršavala se na *Accademia lirica del Rotary International* u Milanu, u klasi dirigenta *Giusepea Montanarija*, tada umjetničkog direktora *Teatra alla Scalla*. U sklopu milanske Akademije ostvarila je niz uspješnih koncerata uz korepeditore *Teatra alla Scala*, *Paula Spadara* i *Roberta Negrija*. Usavršavala se i u *Trstu* kod *Alessandra Svaba*. Od 1996. godine zaposlena je u Hrvatskom narodnom kazalištu *Ivana pl. Zajca* u *Rijeci* u statusu prvakinja opere. Kao solistica, ostvarila je više od šezdeset uloga u nizu glazbeno-scenskih djela u Hrvatskoj i inozemstvu, među kojima su: *Carmen*, *Aida*, *Macbeth*, *Tosca*, *Manon Lescaut* u istoimenim operama, *Laura* (*La Gioconda*), *Maddalena* (*Andrea Chenier*), *Dorabella* (*Così fan tutte*), *Abigail*, *Fenena* (*Nabucco*), *Rosalinde*, *Princ Orlovsky* (*Šišmiš*), *Santuzza*, *Lola* (*Cavalleria rusticana*), *Principessa* (*Adrianna Lecouvreur*), *Preziosilla* (*Moć sudbine*), *Gertruda* (*Hamlet*), *Donna Elvira* (*Don Giovanni*), *Eva* (*Nikola Šubić Zrinjski*). Posljednjih pet godina stalna je gošća inozemnih opernih scena (Japan, Finska, Njemačka, Češka, Mađarska, Italija, Slovenija,

Poljska). Godine 2014., na jednomjesečnoj turneji Slovenskog narodnog gledališća *Maribor* u *Japanu*, predstavila se kao *Aida*, što je ujedno uloga koju je tumačila u više od četrdeset izvedbi. Koncertno nastupa kao solistica u izvedbama oratorijskih djela, *misa* i *rekvijema* *G. B. Pergolesija*, *G. Verdija*, *W. A. Mozarta*, *L. van Beethovena*, *G. Rossinija*, *G. Mahlera*, *K. Kolba* i drugih. Bilježi suradnje s dirigentima kao što su *Andreas Weiser*, *Nikša Bareza*, *Loris Voltolini*, *Ville Matvejeff*, *Hilary Griffins*, *Srboljub Dinić*, *Gabriel Chmura*, *Pavle Dešpalj*, *Francesco Rosa*, *Antonello Allemandi*, *Robert Homen*, *Igor Švara*, *Igor Vlajnić*, *Svetoslav Borisov*, *Jiri Štrunc*, *Ivan Repušić*, *Tonči Bilić*, *Tibor Bogányi*, *Eddi De Nadai*, *Alan Bjelinski*, *Tomislav Fačini* i *Nada Matošević* te s orkestrima poput *Zagrebačke* i *Riječke filharmonije*, *Simfonijskog orkestra HRT-a*, *Panonske filharmonije* i *Jyväskylä Sinfonije*. Dobitnica je nagrada *Milka Trnina*, *Boris Papandopulo*, *Štefanija Lenković* te Nagrade hrvatskog glumišta. Snimila je pet nosača zvuka: *Sakralna glazba riječkih skladatelja*, *Hrvatska solo popijevka*, *Hrvatska duhovna glazba*, *Frano Parać: Missa Maruliana* i *Ivan pl. Zajc: Nikola Šubić Zrinjski*.

MARTINA GOJČETA SILIĆ *mezzosopran*

Martina Gojčeta Silić diplomirala je solo pjevanje 1998. godine u razredu Snježane Bujanović-Stanislav, a potom se usavršavala na brojnim majstorskim tečajevima. Na koncertnom podiju debitirala je 1995. uz Zagrebačku filharmoniju pod ravnanjem maestra Kazushija Onoa (W. A. Mozart: *Requiem*). Od tada je uz Zagrebačku filharmoniju ostvarila 27 nastupa, izvodeći oratorijski i operni repertoar. Redovito surađuje sa Zborom i Simfonijskim orkestrom HRT-a, s kojima je izvela četrdesetak različitih programa, u rasponu od J. S. Bacha i D. Buxtehudea do O. Messiaena i A. Schönberga. Stalna je suradnica Cantus Ansambla, s kojim nastupa u domovini (Muzički biennale Zagreb, Osorske glazbene večeri, Tribina suvremene glazbe, Splitsko ljeto) i inozemstvu (Italija, Velika Britanija, Francuska). U godini obilježavanja 100. obljetnice smrti Gustava Mahlera, uz Slovensku filharmoniju tumačila je solističku dionicu alta u izvedbama *Druge, Treće* i *Osme simfonije* (koncerti u Ljubljani i Krakovu). Na opernoj pozornici prvi je put nastupila 1996. kao Maddalena u *Rigolettu* G. Verdija (Slovensko narodno gledališče Maribor), a potom se predstavila u nizu zahtjevnih uloga

mezzosopranskog repertoara kao što su: Donna Elvira (W. A. Mozart: *Don Giovanni*), Santuzza (P. Mascagni: *Cavalleria rusticana*), Fenena (G. Verdi: *Nabucco*), Marfa (M. P. Musorgski: *Hovanščina*), Olga (P. I. Čajkovski: *Jevgenij Onjegin*), Doma (J. Gotovac: *Ero s onoga svijeta*)... Na koncertnom podiju i opernoj sceni surađivala je sa znamenitim inozemnim i vodećim hrvatskim dirigentima: Dmitrij Kitajenko, Valerij Gergijev, Leopold Hager, Emmanuel Villaume, Daniele Callegari, Milan Horvat, Nikša Bareza, Pavle Dešpalj, Vladimir Kranjčević, Vjekoslav Šutej, Loris Voltolini, Ivan Repušić, Ivo Lipanović, Tonči Bilić... Svoj oratorijski i operni repertoar sustavno upotpunjuje najvrednijim ostvarenjima umjetničke popijevke, u rasponu od Schuberta i Schumanna do suvremenih autora. Snimila je nekoliko kompaktnih ploča, od kojih su četiri ovjenčane diskografskom nagradom *Porin*. Bavi se pedagogijom i u zvanju je izvanrednog profesora na Odsjeku za solo pjevanje Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu.

IVANA SRBLJAN *mezzosopran*

Mezzosopranistica **Ivana Srbljan** nakon studija teorije glazbe završava studij pjevanja u klasi Vlatke Oršanić na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Usavršavala se kod Dennisa O'Neilla na The Wales International Academy of Voice u Cardiffu. Od 2004. je članica solističkog ansambla Opere Ivana pl. Zajca u Rijeci. Osvaja nagrade na međunarodnim natjecanjima, a prvi veliki uspjeh postiže ulogom Carmen u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog, za koju prima Rektorovu nagradu. Još u vrijeme studija solo pjevanja, sa Simfonijskim orkestrom i Zborom Muzičke akademije bilježi brojne nastupe. Od profesionalnih suradnji izdvajaju se nastupi: u ciklusu Simfonijskog orkestra HRT-a, sa Zagrebačkom filharmonijom, Hrvatskim komornim orkestrom, s Cantus Ansamblom, Panonskom filharmonijom, Jyväskylä Sinfonia, I Solisti Veneti, na Muzičkom biennalu Zagreb, na Osorskim glazbenim večerima, Dubrovačkim ljetnim igrama, Splitskom ljetu, Festivalu sv. Marka, Riječkim ljetnim noćima te gostovanja u Sloveniji, Srbiji, Njemačkoj, Austriji, Mađarskoj, Italiji i Finskoj. U Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu prvi put

je nastupila 2010. u Mozartovoj operi *Čarobna frula*, u HNK-u u Osijeku 2013. u Verdijevoj operi *Nabucco*, a 2014. u HNK-u Ivana pl. Zajca u operi *Jevgenij Onjegin* P. I. Čajkovskog te 2015. u HNK-u u Splitu u Bizetovoj operi *Carmen*. Sudjelovala je i u dramskim predstavama Kazališta Gavella i Ulysses, snimala glazbu za igrane filmove, televizijske emisije i dramske predstave. Od posljednjih velikih projekata izdvajaju se izvedbe uloga Carmen u Finskoj s Jyväskylä Sinfonijom, Jokaste u Pečuhu na otvaranju koncertne sezone Panonske filharmonije, prvi nastup u ulozi Didone u Purcellovoj operi *Didona i Eneja*, zatim Charlotte u Massenetovoj operi *Werther*, izvedba monopere *Ljudski glas* Francisa Poulenca u Teatru &TD, izvedba Dalile u Saint-Saëns-ovoj operi *Samson i Dalila* u HNK-u u Splitu 2015. te nastup sa Zborom HRT-a i Orkestrom Wiener Concert-Vereina u Musikverein-u u Beču 2016.

NIKOLAI SCHUKOFF tenor

Austrijski tenor **Nikolai Schukoff** studirao je na Mozarteumu u Salzburgu. Njegov prvi nastup u ulozi Parsifala, 2007. godine u Bavarskoj državnoj operi u Münchenu, kad je zamijenio Placida Dominga, privukao je pažnju međunarodne javnosti. Tu je ulogu potom pjevao u brojnim opernim kućama Europe (Dresden, Hamburg, Lyon, Pariz, Festival Wagner u Budimpešti itd.). Godine 2013. prvi je put nastupio kao Siegmund u djelu *Walküre* pod ravnanjem Zubina Mehte u Valenciji i u produkciji *Carmen* u Metropolitan operi u New Yorku. Don José jedna je od njegovih najuspješnijih uloga koju često izvodi, primjerice u Baden-Badenu, Théâtre du Châtelet u Parizu, Hamburgu, Operi Liceu u Barceloni, Opéra de Paris, Dresdenu i drugdje. Stekao je ugled kao vrstan pjevač-glumac, poznat po intenzivnom portretiranju likova, kao što su: Erik u Wagnerovu *Ukletom Holandezu* (u Edinburghu, Münchenu, Hamburgu, Seattlu, Madridu), Florestan u Beethovenovu *Fideliju* (Lyon, Edinburgh, Praško proljeće), *Lohengrin* (Amsterdam, Mannheim, Saint-Étienne), Jim Mahoney u *Uspunu i padu grada Mahagonija* (Toulouse, Santiago, Buenos Aires), Max u *Strijelcu vilenjaku* (Ženeva, Hamburg, Pariz) te *Oedipus Rex* (Lisabon, Pariz). Njegovi nedavni

uspjesi uključuju Eléazara u Halévyjevoj *Židovki* u Lyonu, Pedra u D'Albertovoj operi *Tiefland* u Théâtre du Capitole u Toulouseu, nastup na gala-koncertu posvećenom Wagneru u Državnoj operi u Berlinu pod vodstvom Simone Young, te kao Siegmund na Festivalu Wagner u Leipzigu. Također, u svibnju 2018. pjevao je Parsifala u novoj produkciji Finske nacionalne opere u Helsinkiju, a Salzburški festival angažirao ga je kao Tiresiasa u Heinzeovoj operi *Bassarids*. Povremeno nastupa i u operetama, što je zabilježeno na više hvaljenih nosača zvuka. Tu se ubraja i novootkrivena opereta *Poljsko vjenčanje* Josepha Beera. Na koncertnim podijima nastupao je u *Gurrelieder* Arnolda Schönberga (u bečkom Musikverein u pod vodstvom Zubina Mehte te na festivalima Enescu i Canaria), *Osmoj simfoniji* (u Parizu pod vodstvom Christoph Eschenbacha i Danielea Gattija, u Rimu pod vodstvom Antonija Pappana, Valenciji pod vodstvom Yarona Trauba, Frankfurtu pod vodstvom Paave Järvija, te u Hamburgu, Kopenhagu i Pragu) i u *Pjesmi o zemlji* G. Mahlera (Opéra de Paris, Concertgebouw, festivali u Lucernu i Bregenzu, London) te *Devetoj simfoniji* i *Missi solemnis* L. van Beethovena.

LJUBOMIR PUŠKARIĆ bariton

Bariton **Ljubomir Puškarić** u rodnom je Zagrebu počeo osnovno glazbeno i pjevačko obrazovanje. Pohađao je privatne satove kod Darije Hreljanović i Vitomira Marofa te studirao solo pjevanje na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u razredu Vlatke Oršanić. Prve solističke nastupe zabilježio je 2006. godine u raznim produkcijama zagrebačke Opere. U toj je Operi, 2007., debitirao u ulozi Figara u Rossinijevu *Seviljskom brijacu*, a sljedeće godine, u istoj ulozi, ostvario je i prvu suradnju s HNK-om Ivana pl. Zajca u Rijeci. U ljeto 2008. otišao je na usavršavanje na Sveučilište Indiana u Bloomingtonu (SAD), završivši *performer diploma program* u klasi Roberta Harrisona 2010. godine. Godine 2009. sudjelovao je u ljetnoj sezoni Opere u Cincinattiju u sklopu programa za mlade umjetnike. Nakon završetka usavršavanja, ostvario je zapažene nastupe u izvedbama Orffove kantate *Carmina Burana* u Clevelandu s Clevelandskim orkestrom, na *Cincinnati May Festivalu* u Waltonovoj *Baltazarovoj gozbi* te ulomcima iz *Borisa Godunova* pod ravnanjem Jamesa Conlona. Osvojio je prvu nagradu na međunarodnom natjecanju *Ondina Otta* u Mariboru 2010. te gostovao u Operi u Seattlu kao Enrico u *Luciji di Lammermoor*. U Chicagu je

nastupio na gala-koncertu *Stars of Lyric Opera of Chicago* 2011. uz Renée Fleming, Matthewa Polenzanija i Jamesa Morrisa pod ravnanjem Emmanuela Villaumea te u operi *Boris Godunov* pod ravnanjem sir Andrewa Davisa. Slijedili su pozivi na gostovanja u europskim opernim kućama: Državnoj operi u Hamburgu (*Faust*) te u Rimskoj operi (*Rienzi*). Od povratka iz SAD-a, u zagrebačkoj je Operi nastupio u brojnim ulogama baritonskog repertoara, najprije kao stalni gost, potom, od 2015., kao član solističkog ansambla te od lipnja 2016. kao prvak Opere. Za uloge Pieta u *Postolaru iz Delfta* B. Berse i Mozartova Don Giovannija, zaslužio je Nagradu *Vladimir Ruždjak* 2013., a ističu se i interpretacije u operama *Sicilijanska večernja*, *Figarov pir*, *Evgenij Onjegin*, *Seviljski brijac*, *Nikola Šubić Zrinjski*, *Don Carlo*... Surađuje sa svim nacionalnim opernim kućama, a kao koncertni solist nastupa uz Zagrebačku filharmoniju i Simfonijski orkestar HRT-a, s kojim je u siječnju 2018. sudjelovao u koncertnoj izvedbi i snimanju opere *Nikola Šubić Zrinjski* kao tumač glavne uloge. U ožujku 2017., na poziv Ivana Repušića, nastupio je s Orkestrom Bavarskoga radija u Münchenu u *Requiemu* Mauricea Durufléa.

LUCIANO BATINIĆ bas

Bas **Luciano Batinić** srednjoškolsko obrazovanje je stekao u gimnaziji Fra A. K. Miošića u rodnoj Makarskoj te u Glazbenoj školi Josipa Hatzea u Splitu kao trubač. Diplomirao je na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2004. godine, a uz studij stomatologije učio je pjevanje kod Nonija Žuneca i na Muzičkoj školi Vatroslava Lisinskog u klasi prof. Bojana Bogrmilovića. Vokalnu tehniku usavršava kod Vitomira Marofa i u opernom studiju milanske Scale kod Leyle Gencer, Luciane Serra, Luisa Alve i Lea Nuccia. Sudionik je mnogobrojnih majstorskih tečajeva vokalne tehnike među kojima navodi voditelje: Christa Ludwig, Bonaldo Giaotti i Paolo de Napoli. U zagrebačkom HNK debitirao je 2002. godine kao Pimen u *Borisu Godunovu* te je u istoj godini postao stalni solist Opere, kako bi 2009. godine bio unaprijeđen u status prvaka. Od ožujka 2016. godine nositelj je naslova nacionalnog prvaka Opere HNK u Zagrebu. Ostvario je brojne uloge svojega faha; među novijim ostvarenjima ističu se Procida u *Sicilijanskim večernjima*, kralj Filip II u *Don Carlosu*, Zaccaria u *Nabuccu* te Fiesco u *S. Boccanegra* G. Vedrija, Arkel u operi *Pelleas et Melisande* C. Debussyja, Daland u

Ukletom Holandezu, kralj Heinrich u *Lohengrinu* te Gurnemanz u *Parsifalu* R. Wagnera, Scarpia u *Tosci* G. Puccinija te Boris u operi *Boris Godunov* M. P. Musorgskog. Gostuje i u drugim opernim kućama u Hrvatskoj: HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci, HNK u Osijeku te redovito u HNK u Splitu. Na inozemnim pozornicama nastupa u: Komische Oper Berlin, Teatro alla Scala Milano, Teatro Donizetti Bergamo, Teatro la Fenice Venezia, Stadttheater Bern, Pfalztheater Kaiserslautern, Staattheater Wiesbaden, Theater Sankt Gallen, Theater Erfurt, Graz Oper, LNOBT Vilnius, Opera Dijon, MIR Gelsenkirchen, Staatstheater Braunschweigu te u Saskoj državnoj operi u Dresdenu. Dobitnik je niza nagrada i priznanja: *Nagrada hrvatskog glumišta* za ulogu Leporella u *Don Giovanniju* W. A. Mozarta u izvedbi HNK Split 2007. godine, Nagrada društva *R. Wagner* - Zagreb 2013. godine, Nagrada *Vladimir Ruždjak* 2006. i 2015. te *Milka Trnina* 2013.

Akademski zbor IVAN GORAN KOVAČIĆ

Akademski zbor **Ivan Goran Kovačić** utemeljen je 1948. godine. Zbor su vodili ugledni hrvatski glazbenici: Mladen Jaguš, Duško Prašelj, Lovro Županović, Adalbert Marković, Dinko Fio, Vladimir Kranjčević i Saša Britvić. Od početka 2003. godine umjetnički je voditelj Luka Vukšić. Asistent umjetničkog voditelja je Veton Marevci. Zbor je nastupao pod ravnanjem najvećih domaćih i svjetskih glazbenika. Među njima su Lovro von Matačić, Milan Horvat, Zubin Mehta, sir Yehudi Menuhin, Krzysztof Penderecki, Lorin Maazel, Ennio Morricone, Noam Sheriff, Gerd Albrecht, Kazushi Ono, Alun Francis, Hans Graf, Kurt Masur, Dmitrij Kitajenko, Valerij Gergijev i sir Neville Marriner. Među solistima koji su pjevali s goranovcima su pjevačke legende Vladimir Ruždjak, Ruža Pospis-Baldani, Ruggiero Raimondi, José Carreras, Andrea Bocelli, Inva Mula i mnogi drugi. Zbor je ostvario mnogobrojna inozemna gostovanja u Austriji, Bosni i Hercegovini, Francuskoj, Italiji, Izraelu, Kini, Koreji, Mađarskoj, Makedoniji, Meksiku, Nizozemskoj, Njemačkoj, Portugalu, SAD-u, Slovačkoj, Sloveniji, Vatikanu i Velikoj Britaniji,

a nastupao je na međunarodnim festivalima Maggio Musicale Fiorentino, Settembre musica u Torinu, Flaneries musicales u Reimsu, Bečkim svečanim tjednima, XXI. Festivalu francuske glazbe u La Chaise-Dieuu, na Festivalu Ljubljana, Varaždinskim baroknim večerima, Dubrovačkim ljetnim igrama i Pulsom ljetu. Među orkestrima s kojima je Zbor nastupao su Bečki simfoničari, Moskovska državna filharmonija, Orkestar Gradskog kazališta u Firenci, Orkestar Nacionalne opere u Monte Carlu, Litavski nacionalni simfonijski orkestar, Izraelski simfonijski orkestar, Simfonijski orkestar iz Barija, Orkestar glazbene mladeži Njemačke, Slovenska filharmonija i Sarajevska filharmonija. Zbor kontinuirano surađuje sa Zagrebačkom filharmonijom, Simfonijskim orkestrom HRT-a i Hrvatskim baroknim ansamblom. Visoki interpretativni dosezi Akademskog zbora *Ivan Goran Kovačić* potvrđeni su brojnim nagradama i priznanjima, među kojima izdvajamo Rektorovu nagradu Sveučilišta u Zagrebu, Nagradu grada Zagreba i Nagradu *Vladimir Nazor*.

Komorni zbor IVAN FILIPOVIĆ

Komorni zbor Ivan Filipović, osnovan 1998. godine, jedan je od najuspješnijih a cappella ansambala u Hrvatskoj. Izvrsna vokalno-tehnička sprema omogućuje mu stilski diferencirano izvođenje i vrlo zahtjevnih djela zbornog repertoara od 16. do 21. stoljeća. Te odlike donijele su Zboru nagrade na svim hrvatskim i prestižnim svjetskim zbornim natjecanjima, kao što su *Grand Prix* na 14. Međunarodnom natjecanju pjevačkih zborova (Verona, 2003.), Zlatna medalja na 3. Zbornoj olimpijadi (Bremen, 2004.), Zlatna medalja na 4. Svjetskim zbornim igrama (Xiamen, 2006.), *Grand Prix* na Međunarodnom zbornom natjecanju *Musica Sacra a Roma* (Rim, 2007.), Diploma *Milka Trnina* Hrvatskog društva glazbenih umjetnika za 2008. godinu, Zlatna medalja na Međunarodnom festivalu i natjecanju pjevačkih zborova (Istanbul, 2011.). Zbor je održao brojne koncerte u Hrvatskoj i inozemstvu, gdje je ostvario i vrlo uspješne turneje (Austrija, BiH, Bugarska, Francuska, Italija, Izrael, Kina, Mađarska, Njemačka, SAD, Velika Britanija, Tajvan, Turska...). U lipnju 2015. godine nastupio je u Generalnoj skupštini UN-a u New Yorku, u povodu obilježavanja 70. obljetnice

osnutka Ujedinjenih naroda. U bogatoj koncertnoj djelatnosti Zbora posebno se ističu izvedbe oratorijskih skladbi: *Magnificat* i *Božićni oratorij* J. S. Bacha, *Te Deum* A. Brucknera, *Membra Jesu nostri* D. Buxtehudea, *Requiem* A. Campre, *In Nativitatem Domini canticum* i *Te Deum* M. A. Charpentiera, *Requiem* J. Gillesa, *Dettingen Te Deum* G. F. Händela, *Stvaranje svijeta* J. Haydna, *Misa u c-molu* i *Requiem* W. A. Mozarta, *Gloria* A. Vivaldija... Godine 2003. Zbor je objavio CD naslovljen *A cappella*. Drugi CD/DVD pod nazivom *Dieterich Buxtehude: Membra Jesu nostri* objavio je 2010. godine. U jubilarnoj 15. godini djelovanja (2013.) Zbor je objavio i treći CD/DVD kao i zbirku nota *Praizvedbe u HAZU – suvremena zborna glazba na hrvatske narodne teme*. Dirigent, osnivač i umjetnički voditelj Zbora je Goran Jerković.

Zbor ZVEJDICE

Zbor Zvezdice osnovan je 1985. godine i do danas je ostao jednim od najreprezentativnijih predstavnika i simbola glazbenog Zagreba i Hrvatske. Članovi zbora su odlični učenici zagrebačkih osnovnih i srednjih škola. U više od trideset godina djelovanja Zbor je razvio intenzivnu suradnju s najpoznatijim hrvatskim ansamblima i solistima te mnogim dirigentima. Zboru su posvećene skladbe niza hrvatskih skladatelja, među kojima su Davorin Kempf, Milko Kelemen i Ivo Josipović. *Zvezdice* su dobitnice brojnih domaćih i međunarodnih nagrada, među kojima se ističe dvostruka pobjeda na Međunarodnom festivalu zborova u Llangollenu u Sjevernom Walesu, te nagrade *Outstanding* na međunarodnim festivalima u Sligu u Irskoj i Stavangeru u Norveškoj, za najbolju izvedbu suvremene skladbe na Međunarodnom festivalu zborova mladih u Celju, *Porin* te *Milka Trnina*. U bogatoj djelatnosti Zbora izdvajaju se koncerti na Festivalu djeteta u Šibeniku (1990.), Dubrovačkim ljetnim igrama (2000.), Međunarodnom festivalu zborne glazbe u Rovinju (2008.), Muzičkom biennalu Zagreb (2011.) te na Danima Milka Kelemena u Slatini (2014.). Valja istaknuti dvije turneje po SAD-u 2003. i 2004.

godine, turneje po Australiji i Maleziji te gostovanje u Kanadi (Toronto). U posljednjih desetak godina ističu se: koncert u Lincoln Centeru u New Yorku 2010. u sklopu treće američke turneje, koncert u povodu Dana Europe u milanskoj katedrali 2011., sudjelovanje u hrvatsko-slovenskom projektu *G. Mahler: Simfonija tisuće* 2011., gostovanje na Festivalu zborova u Sankt Peterburgu 2012., sudjelovanje u međunarodnom projektu *1000 Voices For Peace* u Bruxellesu u povodu 100. obljetnice Prvoga svjetskog rata 2014., koncert u Kennedy Memorial Centre for Performing Arts u Washingtonu u sklopu četvrte američke turneje 2015. te peta američka turneja 2017. Europska federacija zborova Unije koja djeluje pri Europskom parlamentu u Bruxellesu proglasila je Zbor i njihova dirigenta, maestra Zdravka Šljivca, ambasadorima kulture. Zbor je objavio niz samostalnih nosača zvuka, među kojima su i izdanja ostvarena u suradnjama sa Zagrebačkim solistima i Zagrebačkim puhačkim triom, Zagrebačkom filharmonijom te Orkestrom Hrvatske vojske.

Zbor Zvezdice za večerašnju izvedbu pripremila je Paulina Kelava Vidović.

O DJELU

Pokušaj zamisliti da cijeli svemir počinje odzvanjati i odjekivati. Nema više ljudskih glasova, samo planeti i sunca koja se okreću oko svojih orbita.

Te je riječi **Gustav Mahler** (1860. – 1911.), u pismu 18. kolovoza 1906., uputio prijatelju, nizozemskom dirigentu Willemu Mengelbergu, dan nakon što je dovršio skice novoga djela – **Osme simfonije**. Tijekom ljetnog odmora u srpnju i kolovozu, u naletu nadahnuća, osmislio je „simfoniju nad simfonijama”, koja „mora biti poput svijeta, sveobuhvatna”, kako je povjerio Jeanu Sibeliusu. Ideja korištenja svih dostupnih glazbeno-povijesnih sredstava za izražavanje univerzalne vizije odredila je izbor i način uglazbljenja dvaju naizgled potpuno različitih tekstova: kršćanskog himna iz 9. stoljeća *Veni, Creator Spiritus*, u dvadesetominutnom prvom dijelu, te završne scene iz drame *Faust* Johanna Wolfganga von Goethea (objavljene 1832.) u jednosatnom drugom dijelu. Formom, sadržajem, opsegom i izvođačkim sastavom, *Osma simfonija* nadilazi sve dotadašnje simfonijske standarde: osam vokalnih solista, dva mješovitita zbora i jedan dječji zbor te simfonijski orkestar uvećan dodatnim limenim puhačima (uz posebno izdvojen ansambl truba i trombona), čelestom, harmonijem, orguljama, glasovirom, mandolinom i brojnim udaraljkama, uz skladateljovu preporuku za povećanje broja gudača i drvenih puhača u velikim dvoranama, bili su potrebni za realizaciju toga „novog simfonijskog svijeta”.

Rezultat je glazbeno bogatstvo, čije formalne i strukturne posebnosti stvaraju višestruke poveznice s raznim formama i tehnikama: od barokne fuge do uzvišenosti korala i himana, od glazbene drame Richarda Wagnera do *Lieda*, od ugledanja na tradiciju kantate i oratorija do zbornih pasaža koje se referiraju na Beethovenovu *Devetu simfoniju* i djela Felixa Mendelssohna, Hectora Berlioza i Franza Liszta. Obilje formalnih i povijesnih referenci nadilazi ispunjavanje konvencionalnih normi; Mahler odabranim temama, motivima i glazbenim simbolima stvara gustu mrežu veza između dvaju dijelova. *Veni, Creator Spiritus* blistavo je slavlje kršćansko-katoličkog Stvaratelja koje smjenjuje Goetheov metafizičko-transcendentalni narativ iščitan kao slavlje erotske ljubavi, odnosno reinterpretacija iskupljenja putem ljubavi, čiji izbor, uz ostalo, svjedoči o skladateljvejoj manifestaciji njemačke tradicije i kulture. U Goetheovoj sceni (ovdje ponešto izmijenjenog teksta), Gretchen se, kao pokajnica, nizom biblijskih ženskih likova (muški likovi prisutni su kao simboli) povezuje s Djevicom Marijom (Mater Gloriosa) da bi naposljetku zbor ushićenom molitvom zaključio da „vječno nas Žensveno”, koje je Mahler tumačio kao „snagu ljubavi”, vodi u nebesa. Zaziv „Accende lumen sensibus / Infunde amorem cordibus”,

iz prvoga dijela, jedan je od ključnih glazbenih fragmenata cijele *Simfonije*; riječ je o temi ljubavi koja predstavlja most s drugim dijelom koji se gotovo monotematski temelji upravo na metamorfozi te teme. Brojnim poveznicama među dijelovima i interakcijom tema djelo se razvija i, u konačnoj apoteozi, u kojoj se javlja početna tema *Veni, Creator Spiritus*, potvrđuje kao univerzalna himna ljubavi.

„Kad pokušamo shvatiti da ta dva dijela *Osme simfonije* nisu ništa drugo nego jedna izvanredno duga i opsežna ideja, jedinstvena ideja, zamišljena, razrađena i ostvarena u jednom zamahu, ostajemo zadivljeni snagom uma koji je, čak i u mladoj dobi, bio sposoban za nevjerojatne podvige i koji ovdje postiže naizgled nemoguće”, zapisao je Arnold Schönberg u svojem eseju o Gustavu Mahleru 1912.

Prije naleta nadahnuća, zahvaljujući kojemu je stvorio takvo djelo, Mahler je ipak iskusio stvaralačku krizu, dvojeći u pogledu forme. Sačuvane su skice prema kojima se čini da je, nakon posve instrumentalne *Pete*, *Šeste* i *Sedme simfonije*, ponovno razmišljao na način na koji je osmislio *Drugu* i *Treću*, u duhu kantata. Skicirao je četvorostavačno djelo s nazivima stavaka: *Veni, Creator Spiritus*; *Caritas*; *Scherzo: božićne igre s djetetom Kristom*; *Stvaranje kroz Eros (himna)*. Iako skice nisu sadržavale tekst, poznato je da je *Scherzo* trebao sadržavati dvije pjesme iz *Dječakova čarobnog roga*.

Nije poznato kad je napustio takvu koncepciju i odlučio se za dvodijelnu, zadržavši latinski himan i *Stvaranje kroz Eros* koje je svoje ispunjenje naposljetku našlo u uglazbljenju scene iz *Fausta*. Stoga je već imao teme kad je tijekom ljetnog odmora u obiteljskoj vili uz Vrbsko jezero u Koruškoj 1906. osmislio ostatak. Prvi stavak je čak skladao prema sjećanju, bez tekstovnog predloška himna *Veni, Creator Spiritus*, a kad je dobio tekst, odstupanja su bila neznatna.

Prema zapisima njegove supruge Alme, bilo je to njihovo „posljednje ljeto mira, ljepote i zadovoljstva”. Vjenčali su se u ožujku 1902., četiri mjeseca nakon što su se upoznali u Parizu, gdje je Mahler gostovao kao dirigent Bečke filharmonije koja je održala pet koncerata u sklopu tamošnje Svjetske izložbe. Taj je brak bio iznenađenje za mnoge Mahlerove bliske prijatelje, ali i za bečku javnost, koja ga je poznavala kao

moćnog i inovativnog dirigenta Dvorske opere (Hofoper), a onda i Bečke filharmonije. Od 1897. kad je, preobrativši se na rimokatoličku vjeru jer pravila nisu dopuštala da Židov bude na toj poziciji, stupio na prestižnu poziciju kapelnika, a potom i ravnatelja Opere, gotovo opsesivno bavio se svakim aspektom produkcije. Njegov perfekcionizam priskrbio mu je otpor pojedinih pjevača i svirača, a način dirigranja i intervencije u partiturama drugih skladatelja, čak i Schumanna i Beethovena, dovele su do osude bečkih kritičara, što je neprijateljski i antisemitski raspoloženi dio tamošnjeg političkog establišmenta koristio protiv njega. S druge strane, njegov način rada rezultirao je desetljećem kontinuirane kvalitete i nezaboravnih izvedbi u Dvorskoj operi. Sve to znatno je utjecalo na Mahlerovo mentalno i fizičko zdravlje. Brak s gotovo dvadeset godina mlađom Almom koja se kretala u krugu mladih austrijskih umjetnika modernista značio je novo poglavlje u njegovu životu. Zbližio se s Arnoldom Schönbergom i Alexandrom Zemlinskim te bio izabran za počasnog predsjednika udruženja Vereinigung Schaffender Tonkünstler, čiji je cilj bio upoznavanje bečke publike s novom glazbom. Prve godine braka bile su za Mahlera i mentalno i kreativno blagotvorne; jedan od razloga tome bilo je i Almino odricanje od vlastitih skladateljskih ambicija u korist suprugove karijere. Putovali su zajedno na njegova dirigentska gostovanja u inozemstvo (primjerice turneja po Rusiji bila je ujedno medeni mjesec), a on se, tijekom ljetnih odmora, dok se Alma brinula o njihovim dvjema kćerima, mogao potpuno posvetiti skladanju. Sve češće je izbjivao iz Beča, prepustajući svakodnevne obaveze u

Operi asistentima, dirigentima Franzu Schalku i Brunu Walteru, a na inozemnim je gostovanjima sve češće izvodio vlastitu glazbu, povezavši se tako, među ostalim, i s amsterdamskim Orkestrom Concertgebouwa i Willemom Mengelbergom. Premijere njegovih novih djela postale su važni i željno iščekivani događaji pa je nakon pozitivnih reakcija na *Treću simfoniju*, praižvedenu u Krefeldu (što je rezultiralo i zanimanjem za *Drugu*), praižvedbu *Četvrte* upriličio u Münchenu, *Pete* u Kölnu, *Šeste* u Essenu, a *Sedme* u Pragu.

Česta izbivanja uzrokovala su nezadovoljstvo vodstva Opere i potakla rasplamsavanje već prisutnog neprijateljstva članova ansambla i kritičara u sezoni 1906./1907., pa je Mahler potpisao ugovor s Metropolitan operom u New Yorku. No prije negoli je uspostavio rutinu nastupanja na relaciji Europa – SAD i skladanja za ljetnih mjeseci, pogodila ga je obiteljska tragedija. Nakon povratka s Almom s gostovanja u Rimu 1907., obje njihove kćeri su se razboljele; starija, Maria, umrla je od kombinacije šarlaha i difterije, nakon čega su svi članovi obitelji podvrgnuti liječničkom pregledu. Mahleru su tada utvrđeni ozbiljni srčani problemi te mu je propisan režim koji je uvelike smanjio njegovo kretanje, poglavito šetnje, plivanje i bicikliranje. Odradio je uspješnu sezonu u SAD-u, kojom je, kao ugledni europski umjetnik, ispunio očekivanja. Vrativši se u Europu, odlučio je prodati kuću koja ga je podsjećala na smrt kćeri te se s obitelji preselio u novu ljetnu rezidenciju u Toblachu (Dobbiaco) na austrijsko-talijanskoj granici. Ondje je za ljetnih mjeseci i odmora od daljnjih dirigentskih angažmana skladao

posljednja djela: *Pjesmu o zemlji*, *Devetu simfoniju* i nedovršenu *Desetu*, koju je skicirao u ljeto 1910.

Toga ljeta snašla ga je, uz profesionalni trijumf, nova osobna kriza: tijekom priprema za praižvedbu *Osmu simfoniju* u Münchenu, saznao je za Alminu nevjeru, njezinu vezu s arhitektom Walterom Gropiusom, kojega je upoznala u Tobelbadu pokraj Graza gdje je boravila s kćeri Annom. U svojim memoarima zapisala je da su i ona i Mahler bili svjesni da je njihov brak postao laž. Na njegovo inzistiranje da bira između njega i Gropiusa, odlučila se na ostanak u braku, nastavivši potajice vezu s ljubavnikom (koji joj je poslije postao drugi suprug). Razdoblje neposredno prije premijere *Osmu simfoniju* bilo je iznimno stresno za skladatelja; osim što je pokušavao spasiti brak, pa je i *Simfoniju* odlučio posvetiti „voljenoj supruzi, Almi“, potražio je pomoć Sigmunda Freuda u neformalnim susretima. Nakon prve cjelovite probe djela u srpnju, napisao je Almi: „Bilo je to pravo čistilište. Ne znam što ću kad ovo završim.“ Uputio ju je i na poruku djela: „Najvažniji aspekt je Goetheovo stajalište da je sva ljubav generativna i stvaralačka i da postoji i fizička i duhovna generativna snaga čija je emanacija Eros. Simbolični opis toga imaš u posljednjoj sceni *Fausta*.“

Prve i jedine javne izvedbe *Osmu simfoniju*, pod Mahlerovim ravnanjem, upriličene su u Neue Musik-Festhalle u Münchenu, dvorani s više od 3000 sjedećih mjesta, 12. i 13. rujna 1910.

Tijekom priprema koje su počele početkom godine, Mahler se bojavao da će impresario Emil Gutman izvedbu pretvoriti u cirkus; s obzirom na izvođački sastav i radi bolje promocije, skovao je naziv *Simfonija tisuće*, što je Mahler prezirao, no zadržalo se do danas. U izvedbi su sudjelovali solisti koje je izabrao Bruno Walter, zborovi iz Münchena, Leipziga i Beča te učenici minhenske Zentral-Singschule uz Minhensku filharmoniju. Obje izvedbe bile su iznimno iščekivani kulturni i društveni događaji, a prva je okupila neke od najuglednijih europskih umjetnika i intelektualaca: Richarda Straussa, Camillea Saint-Saënsa, Antona Weberna, Thomasa Manna, Arthura Schnitzlera... U publici je bio i mladi Leopold Stokowski koji je šest godina poslije ravnao prvom izvedbom *Simfonije* u SAD-u. Bio je to velik trijumf za Mahlera i kao dirigenta i kao skladatelja te ujedno posljednje djelo čijom je praižvedbom sam dirigrirao; osam mjeseci poslije umro je u Beču od posljedica infektivnog endokarditisa.

I nakon više desetljeća, njegov asistent Otto Klemperer, s entuzijazmom je govorio o premijeri: „Uvijek je težio postizanju veće jasnoće, jače tonske boje, boljeg kontrasta dinamike. Tijekom probi, nama koji smo bili u dvorani, govorio je: ‘Nakon što umrem, ako nešto ne zvuči dobro, promijenite to. To nije samo vaše pravo, to je vaša dužnost’.“ Ipak, Mahler je *Osmu simfoniju* smatrao svojim najboljim ostvarenjem.

ALEGORIJA O DUHU SVETOM

Za svoju se *Osmu simfoniju* Gustav Mahler nadahnjivao srednjovjekovnom latinskom svečanom pjesmom *Veni, Creator Spiritus* te završnom scenom Goetheova *Fausta*. Ono što objedinjava smisao i značenje prvog i drugog dijela simfonije jest „iskupljenje snagom ljubavi”. To iskupljenje ne bi bilo moguće bez Kristova dolaska na svijet i bez njegove žrtve. U pjesmi se moli Creator Spiritus: „Daj Oca da upoznamo i Krista Sina njegovu...” Na izloženoj triptihu nebeskim krilima plavog beskrajna sugerirana je nevidljiva prisutnost Duha Svetoga, čijim je posredovanjem Bogorodica začela Krista. Stoga je jezgra kompozicije utjelovljeni duh, Sin Božji, po kojem je Duh Sveti „Duh utješitelj” i „Duh istine”,

onaj koji nadahnjuje čovjeka i kojemu daruje „sedam darova”. Nadahnuće izraženo glazbom slavi Duha Svetoga koji se posredovanjem umjetničkog djela permanentno potvrđuje. Jer, kako je istaknuo papa Ivan Pavao II., Bog je stvoritelj, a umjetnik stvaratelj. On, umjetnik, stvara od stvorenog, a sve stvoreno prožeto je Duhom Svetim. Duhovno prosvjetljenje čovjekovo daje snagu i smisao njegovu postojanju u kojem je ljubav temeljna vrijednost kojom je prožeto Mahlerovo remek-djelo *Simfonija tisuće*.

Dimitrije Popović

Himan *Veni, Creator Spiritus* Raban Maur († 854)

Prijevod: Milan Pavlić, DI (1-6), *Latinske crkvene pjesme*, Zagreb 1936. i Iva Čakara (7, 8) (preuzeto iz programske knjižice za koncert iz ciklusa *Lisinski subotom* Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog, 16. 2. 1993.)

Veni, Creator Spiritus
mentes tuorum visita.
Imple superna gratia,
quae tu creasti pectora.

Qui Paraclitus diceris,
donum Dei altissimi,
fons vivus, ignis, caritas
et spiritalis unctio.

Infirma nostri corporis,
virtute firmans perpeti.
Accende lumen sensibus,
infunde amorem cordibus.

Hostem repellas longius
pacemque dones protinus;
ductore [sic] te praeviso
vitemus omne noxium.

Tu septiformis munere,
dextrae Dei tu digitus.
[Tu rite promissum Patris,
Sermone ditans guttura.]

Per te sciamus da Patrem
noscamus [atque] Filium,
[te utriusque] Spiritum
credamus omni tempore.

O dođi, Stvorče, Duše Svet,
pohodi duše vjernika,
poteci višnjom milosti,
u grudi štono stvori ih.

Ti nazivaš se Tješitelj,
blagodat Boga svevišnjeg,
studenac živi, ljubav, plâm
i pomazanje duhovno!

U nemoćima tjelesnim
potkrepljuj nas bez prestanka!
Zapali svjetlo u srcu,
zadahni dušu ljubavlju,

Dušmana od nas otjeraj
i postojani mir nam daj,
ispred nas idi, vodi nas,
da svakog zla se klonimo!

Darova sedam razdaješ,
Ti, prste desne Očeve,
[od vječnog Oca obećan,
Ti puniš usta besjedom!]

Daj Oca da upoznamo,
i Krista, Sina njegovu,
i u Te, Duha njihova,
da vjerujemo sveudilj!

Da gaudiorum praemia,
da gratiarum munera
dissolve litis vincula,
adstringe pacis foedera.

Gloria Patri Domino,
Deo sit gloria, et Filio
Natoque qui a mortuis
surrexit, ac Paraclito,
in saeculorum saecula

Daj beskrajne nam radosti,
i milost zahvaljivati,
okove nesloge raskini,
svezom mira sveži nas.

Sva slava Ocu vječnomu,
i uskrslome Sinu mu,
sa Tješiteljem presvetim
nek' bude sada i uvijeke.

Johann Wolfgang Goethe: *Faust*

Peti čin, drugi dio (skraćeno prema Mahleru)

prijevod s njemačkog jezika: Tito Strozzi

(preuzeto iz programske knjižice za koncert iz ciklusa *Lisinski subotom*

Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog, 16. 2. 1993.)

*Bergschluchten, Wald, Fels, Einöde Heilige
Anchoreten, gebirgauf verteilt
gelagert zwischen Klüften*

Chor und Echo

Waldung, sie schwankt heran,
Felsen, sie lasten dran,
Wurzeln, sie klammern an,
Stamm dicht an Stamm hinan.
Woge nach Woge spritzt,
Höhle, die tiefste, schützt.
Löwen, sie schleichen stumm-
Freundlich um uns herum,
Ehren geweihten Ort,
Heiligen Liebeshort.

*Gorske gudure, šuma, pećina, pustoš, sveti
anahoreti, raspoređeni po
bregovima između ponora*

Zbor i jeka

Šuma se primiče,
Hridi je terete,
Korijen se pripija,
Drvo do drveta,
Val prska viti,
Dno spilje štiti.
Šutke se lavovi
Šuljaju pitomi,
Ljubavi svećeno
Poštuju tlo.

Pater ecstaticus

(auf und abschwebend)

Ewiger Wonnebrand,
Glühendes Lieband,
Siedender Schmerz der Brust,
Schäumende Gotteslust.
Pfeile, durchdringet mich,
Lanzen, bezwinget mich,
Keulen, zerschmettert mich,
Blitze, durchwettert mich!
Dass ja das Nichtige
Alles verflüchtige,
Glänze der Dauerstern,
Ewiger Liebe Kern.

Pater profundus

(tiefe Region)

Wie Felsenabgrund mir zu Füßen
Auf tiefem Abgrund lastend ruht,
Wie tausend Bäche strahlend fließen
Zum grausen Sturz des Schaums der Flut,
Wie strack mit eignem kräftigen Triebe
Der Stamm sich in die Lüfte trägt –
So ist es die allmächtige Liebe,
Die alles bildet, alles hegt.

Ist um mich her ein wildes Brausen,
Als wogte Wald und Felsengrund,
Und doch stürzt, liebevoll im Sausen,
Die Wasserfülle sich zum Schlund,
Berufen, gleich das Tal zu wässern;
Der Blitz, der flammend niederschlug,
Die Atmosphäre zu verbessern,
Die Gift und Dunst im Busen trug

Sind Liebesboten, sie verkünden,
Was ewig schaffend uns umwallt.

Pater ecstaticus

(lebdeći gore i dolje)

O, vječne slasti bijes,
Ljubavi žarki vez,
Bol koja pali put,
Bog što mi blaži grud!
Strijele, probodite,
Koplja, pobijedite,
Toljage, satrite,
Ti, munjo, prosij me!
Da bi sve ništetno
Zauvijek nestalo.
Ljubavi vječne tek
Zvijezda da blista vijek.

Pater profundus

(duboki predjel)

Baš ko što ponor ispod mene
Na bezdnu lebdeć počiva
A tisuć' potočića krene
Da padu vode pjene dâ,
Ko svojom što se snagom zna
Da uvis stablo uspinje –
I ljubav tako svemoćna
Sve stvara i sve njeguje.

Oko mene sve divlje huči
Ko čitava da šuma bûči,
A ipak prijazno se sruči
Silina vode sve do dna,
Određena da dol natapa,
I silan plamen munje zna
Poboljšat atmosferu zlu
Otrovnom parom prožetu.

Glásnike te nam šalje ljubav
Što sveđ oko nas djeluje.

Mein Innres mög' es auch entzünden,
Wo sich der Geist, verworren, kalt,
Verquält in stumpfer Sinne Schranken,
Scharf angeschlossnem Kettenschmerz.

O Gott! Beschwichtige die Gedanken,
Erleuchte mein bedürftig Herz!

Engel

*(Schwebend in der höheren Atmosphäre,
Faustens Unsterbliches tragend)*

Gerettet ist das edle Glied
Der Geisterwelt vom Bösen:
„Wer immer strebend sich bemüht,
Den können wir erlösen.“
Und hat an ihm die Liebe gar
Von oben teilgenommen,
Begegnet ihm die selige Schar
Mit herzlichem Willkommen.

Chor seliger Knaben

(um die höchsten Gipfel kreisend)

Hände verschlinget
Freudig zum Ringverein,
Regt euch und singet
Heil'ge Gefühle drein!
Göttlich belehret,
Dürft ihr vertrauen;
Den ihr verehret,
Werdet ihr schauen.

Die jüngeren Engel

Jene Rosen aus den Händen
Liebend-heiliger Büberinnen
Halfen uns den Sieg gewinnen,
Uns das hohe Werk vollenden,
Diesen Seelenschatz erbeuten.

Nek' zapale i mene, gubav
Kad zburnjen duh moj muči se,
Dok tupi lanci su ga stisli,
Bol okovala svirepo.

O smiri, Bože, moje misli,
Prosvijetli srce ubogo!

Anđeli

*(nose besmrtni dio Fausta, lebdeći
u našoj atmosferi)*

Duhovskog carstva vrijedan član
Otet je pakla vlasti:
„Tko za svoj spas je djelatan,
Tog možemo mi spasti.“
Ako i ljubav odozgora
U tome udjel ima,
Od blaženih svaki mora
Srdačno da ga prima.

Zbor blaženih dječaka

(kružeći oko najviših vrhova)

Isprepletite ruke
Za kola radosna,
Odajte zvuke
Presvetih čuvstava!
Tko spozna Boga,
Pouzdan čeka –
Boga će svoga
Gledat dovijeka.

Mlađi anđeli

Ruže pokajnica svetih
Ljubavlju su pomogle
Uzvišenoj stići meti,
Borit se do pobjede.
Plijen smo vrijedan oteli.

Böse wichen, als wir streuten,
Teufel flohen, als wir trafen.
Statt gewohnter Höllenstrafen
Fühlten Liebesqual die Geister;
Selbst der alte Satansmeister
War von spitzer Pein durchdrungen.
Jauchzet auf! Es ist gelungen.

Die vollendeteren Engel

Uns bleibt ein Erdenrest
Zu tragen peinlich;
Und wär' er von Asbest,
Er ist nicht reinlich.
Wenn starke Geisteskraft
Die Elemente
An sich herangerafft,
Kein Engel trennte
Geeinte Zwiennatur
Der innigen beiden,
Die ewige Liebe nur
Vermag's zu scheiden.

*(Die nachfolgenden Chöre und die ersten acht
Zeilen des Doktor Marianus werden gleichzeitig
gesungen)*

Die jüngeren Engel

Ich spür' soeben,
Nebelnd und Felsenhö',
Ein Geisterleben
Regend sich in der Näh'.
Seliger Knaben
Seh' ich bewegte Schar.
Los von der Erde Druck,
Im Kreis gesellt,
Die sich erlaben
Am neuen Lenz und Schmuck

Sipali smo, gađali,
U bijeg đavla natjerali.
Mjesto sviklih muka, stali
Ljubav ćutjeti su bōni.
Čak i majstoru Sotoni
Bila oštra muka to je.
Kličite! Jer uspjelo je.

Savršeniji anđeli

Teško nositi nam
Mrtvoga gosta,
Pa da je azbest sam,
Nečist on osta.
Duh snažan jednom kad
Razna počela
Pridruži sebi, tad
Tu dvojnost tijela
Nikakav anđeo
Ne može dijelit.
Tek vječna ljubav to
Može odijelit.

*(Sjedeći zborovi i prvih osam stihova doktora
Marianusa pjevaju se istovremeno.)*

Mlađi anđeli

Ko magle visinske
Osjećam ćuh
Blizu tu rađa se
Novi sad duh.
Zbor vidim živahni,
Dječaka skupinu.
Zemlje te riješeni,
Kolom povezani
Sretni uživaju
Gornjega svijeta

Der obern Welt.
Sei er zum Anbeginn,
Steigendem Vollgewinn
Diesen gesellt!

Die seligen Knaben

Freudig empfangen wir
Diesen im Puppenstand;
Also erlangen wir
Englisches Unterpfang.
Löset die Flocken los,
Die ihn umgeben!
Schon ist er schön und groß
Von heiligem Leben.

Doktor Marianus

(in der höchsten, reinlichsten Zelle)

Hier ist die Aussicht frei,
Der Geist erhoben.
Dort ziehen Fraun vorbei,
Schwebend nach oben.
Die Herrliche mittenin
Im Sternenzranze,
Die Himmelskönigin,
Ich seh's am Glanze.

Höchste Herrscherin der Welt!
Lasse mich im blauen,
Ausgespannten Himmelszelt
Dein Geheimnis schauen.
Billige, was des Mannes Brust
Ernst und zart beweget
Und mit heiliger Liebeslust
Dir entgegenträget.
Unbezwänglich unser Mut,
Wenn du hehr gebietet;
Plötzlich mildert sich die Glut,
Wie du uns befriedest.

Proljeća sveta.
Nov nek' se bitak
Na brz razvitak
Njima pridruži!

Blaženi dječaci

Radosno primamo
Zakukuljenog.
Zalog s njim imamo
Anđela presvetog.
Čahuru skinite
Što ga omota!
Već lijep je, velik, gle,
Od sveta života.

Doktor Marianus

(u najvišoj, najčistijoj ćeliji)

Slobodan vid je tu,
Duša je jaka mi.
Tamo, gle, uzlijeću
Žene u povorci.
Sred njih je predivna,
S vijencem od zvijezda
Nebeska kraljica.
Vidljivo sja.

Carica nad svijetom svim!
Tajne tvoje sjaj
Pod plavetnim svodom tim
Gledati mi daj!
Što muška grud donosi
U svetoj ozbiljnosti
I slasti svete ljubavi
Odobri u milosti.
Naša hrabrost silna je,
Kad ti je zatražiš,
Al' začas se smiruje,
Kad ti je ublažiš.

Doctor Marianus und Chor

Jungfrau rein im schönsten Sinn,
Mutter, Ehren würdig,
Uns erwählte Königin,
Göttern ebenbürtig.

Chor

Dir, der Unberührbaren,
Ist es nicht benommen,
Dass die leicht Verführbaren
Traulich zu dir kommen.
In die Schwachheit hingerafft,
Sind sie schwer zu retten;
Wer zerreißt aus eigener Kraft
Der Gelüste Ketten?
Wie entgleitet schnell der Fuß
Schiefer, glattem Boden?

Chor der Büsserinnen

Du schwebst zu Höhen
Der ewigen Reiche;
Vernimm das Flehen,
Du Gnadenreiche!
Du Ohnegleiche!

Magna peccatrix

(St. Lucae VII, 36)

Bei der Liebe, die den Füßen
Deines gottverklärten Sohnes
Tränen ließ zum Balsam fließen
Trotz des Pharisäerhohnes;
Beim Gefäße, das so reichlich
Tropfte Wohlgeruch hernieder;
Bei den Locken, die so weichlich
Trockneten die heil'gen Glieder –

Doktor Marianus i zbor

O, bezgrešna ti djevice,
Časna majko slavna,
Izabrana nam Kraljice,
Bogovima ravna.

Zbor

Tebi, nikad taknutoj
Slobodno će moći
Lako zavedenih soj
S pouzdanjem doći.
Oslabljene pohotom
Teško je spasit.
Tko može snagom vlastitom
Grešnu žudnju gasit?
Tko sâm je mogo pobjeć već
S puta klizava?

Zbor pokajnica

Ti što lebdeći dižeš se
Do carstva vječnoga,
Čuj naše molitve,
Nepriposodobiva,
Milosti prepuna!

Magna peccatrix

(Lk, 7,36)

Zbog ljubavi, čije sile
Na noge tvog sina – Boga
Suze su ko balzam lile
Kraj ruga farizejskoga –
I zbog posude što gusto
Mirisom je prokapala,
Meke kose što je uz to
Sveta uda otirala –

Mulier Samaritana

(St. Joh. IV)

Bei dem Bronn, zu dem schon weiland
Abram ließ die Herde führen;
Bei dem Eimer, der dem Heiland
Kühl die Lippe durft' berühren;
Bei der reinen, reichen Quelle,
Die nun dorther sich ergießet,
Überflüssig, ewig helle
Rings durch alle Welten fließet

Maria Aegyptiaca

(Acta Sanctorum)

Bei dem hoch geweihten Orte,
Wo den Herrn man niederließ;
Bei dem Arm, der von der Pforte
Warnend mich zurücke stieß;
Bei der vierzigjährigen Buße,
Der ich treu in Wüsten blieb;
Bei dem seligen Scheidegruße,
Den im Sand ich niederschrieb

Zu drei

Die du großen Sünderinnen
Deine Nähe nicht verweigerst
Und ein büßendes Gewinnen
In die Ewigkeiten steigerst,
Gönn' auch dieser guten Seele,
Die sich einmal nur vergessen,
Die nicht ahnte, dass sie fehlte,
Dein Verzeihen angemessen!

Una Poenitentium

(sonst Gretchen genannt. Sich anschmiegend)

Neige, neige,
Du Ohnegleiche,

Mulier Samaritana

(Sv. Ivan IV)

Zbog izvora kom je žedno
Abraham već stado slao
Zbog pehara što je ledno
Usne Krista dotakao –
I zbog vrela gusta, čista
Koje otad otud kreće,
Prelijeva se, uvijek blista
I kroz svjetove sve teče

Maria Aegyptiaca

(Acta Sanctorum)

I zbog mjesta posvećena
Gdje Gospoda pokopaše,
Rukû što ko opomena
S vrata me otjeraše –
I zbog četrdeset ljeta
Pokore u pustinjama
I zbog oprostaja sveta
Koj' u pijesku pisah sama

Utroje

Ti, što teškim grešnicima
Pristup k sebi ne uskrati,
Što za plaću pokorama
Vječan život znadeš dati,
I tu dobru dušu tješi.
Zgriješila je samo jednom
I ne sluteći da grijesi.
Stog' oprosti stvoru bijednom!

Una Poenitentium

(inače zvana Gretica; priljubljujući se)

Prikloni, prikloni,
O, ti jedinstvena,

Du Strahlenreiche,
Dein Antlitz gnädig meinem Glück!
Der früh Geliebte,
Nicht mehr Getrübte,
Er kommt zurück.

Selige Knaben

(in Kreisbewegung sich nähernd)

Er überwächst uns schon
An mächtigen Gliedern,
Wird treuer Pflege Lohn
Reichlich erwidern.
Wir wurden früh entfernt
Von Lebechören;
Doch dieser hat gelernt,
Er wird uns lehren.

Una Poenitentium

Vom edlen Geisterchor umgeben,
Wird sich der Neue kaum gewahr,
Er ahnet kaum das frische Leben,
So gleicht er schon der heiligen Schar.
Sieh! Wie er jedem Erdenbande
Der alten Hülle sich entrafft
Und aus ätherischem Gewande
Hervortritt erste Jugendkraft!
Vergönne mir, ihn zu belehren,
Noch blendet ihn der neue Tag.

Mater Gloriosa

Komm! Hebe dich zu höhern Sphären!
Wenn er dich ahnet, folgt er nach.

Doktor Marianus

(auf dem Angesicht anbetend)

Blicket auf zum Retterblick,

Svetlom obasjana,
Toj sreći milost lica svog!
Jer ljubljen nekada
Riješen svih grjehova
Vraća se meni časa tog.

Blaženi dječaci

(približavajući se brzom kruženju)

On već nas nadmašuje,
Veći je, duži,
Za vjernu će njegu, gle,
Da se oduži.
Rano napustismo
Života čas.
Al' taj je naučio,
I učit će nas.

Jedna pokajnica

Okružen svetim duhovima
Nov sebe sâm zaboravlja.
Ko slutnju novi život prima,
Jednak se njima osjeća.
Gle kako kida stara tkiva
Zemaljske svoje prošlosti,
Plašt eterski mu već otkriva
Svu snagu nove mladosti!
Dopusti mi da poučim ga samo,
Zasljepljuje ga novog dana moć!

Mater Gloriosa

Hajd! Digni se u više sfere tamo,
Nasluti li te, za tobom će doć.

Doktor Marianus

(ničice u molitvi)

Pogledajte spasa vid,

Alle reuig Zarten,
Euch zu seligem Geschick
Dankend umzuarten.
Werde jeder bessre Sinn
Dir zum Dienst erbötig;
Jungfrau, Mutter, Königin,
Göttin, bleibe gnädig!

Chorus mysticus

Alles Vergängliche
Ist nur ein Gleichnis;
Das Unzulängliche,
Hier wird's Ereignis;
Das Unbeschreibliche,
Hier ist's getan;
Das Ewig-Weibliche
Zieht uns hinan.

Pokajnici nježni,
Blažena nek' bude bít
Kruna vašoj težnji.
Svako bolje stremljenje
Tebi se otkriva,
Djevo, Majko, Kraljice,
Božice milostiva!

Chorus mysticus

Sve što je prolazno
Poredba osta;
Što je nedostižno
Stvarnost tu posta.
A neopisivo
Tu čin je već.
Vječno nas Ženstveno
Uzdiže sveđ.

I VIOLINE

Sidonija Lebar, koncertna
majstorica
Martin Draušnik, koncertni majstor
Dunja Bontek**
Janna Gandelman
Korana Rucner
Teodora Sucala Matei
Alina Gubajdulina
Ivan Finta
Kornelija Balaž
Saki Kodama
Lovorka Moslavac
Neven Manzoni
Lana Adamović
Mario Bratković
Odette Cavaliere
Saša Borčić Reba
Martina Sačer Pavlin
Davide Albanese

II VIOLINE

Ana Paula Knapić Franković*
Sho Akamatsu*
Darko Franković**
Val Bakrač**
Vlatka Pecić Juranić
Josip Novosel
Ivo Jukić
Mirela Džepina Finta
Sandra Bingula Nožica
Tomislav Ištok
Sergii Vilchynskiy

Krešimir Bratković
Dragana Tomić
Iva Kralj
Vera Kurova
Branimir Vagroš

VIOLE

Lucija Brnadić*
Dragan Rucner*
Hiwote Tadesse**
Krešimir Ferenčina**
Aleksandar Jakopanec
Tvrtko Pavlin
Maja Pinterić Šibl
Pavla Kovač
Lovorka Abramović Šoljan
Miroslav Mrazović
Igor Košutić
Asja Frank Perčić
Marko Otmačić
Magda Skaramuca

VIOLONČELI

Jasen Chelfi*
Smiljan Mrčela*
Vinko Rucner**
Žita Varga**
Oleg Stolpner
Miljenko Šajfar
Dora Kuzmin Maković
Oliver Đorđević
Martina Pavlin
Tanja Andrejić

Tajana Bešić
Petra Kušan

KONTRABASI

Mimi Marjanović Gonski*
Nikša Bobetko*
Antal Papp**
Darko Krešić**
Dubravko Palanović
Ilin Dime Dimovski
Borna Dejanović
Tihomir Novak
Dubravka Rucner
Franjo Zvonar

FLAUTE

Renata Penezić*
Ana Batinica*
Matea Škarić Janković
Roman Tal

PICCOLO

Dani Bošnjak
Vladimir Silva

OBOE

Zoltan Hornyanszky*
Branka Bošnjak*
Katarina Grubić
Žarko Antonić

ENGLISKI ROG

Vittoria Palumbo

KLARINET B

Davor Reba*
Rude Mimica
Dunja Paprić

KLARINET ES

Mario Fabijanić*

BAS KLARINET

Ratko Vojtek

FAGOTI

Jorge Ricardo Luque Perdomo*
Ivica Gašparović
Vasko Lukas
Petar Kržanić

KONTRAFAGOT

Aleksandar Čolić

ROGOVI

Viktor Kirčenkov*
Yevhen Churikov*
Jan Janković
Zdravko Haubrih
Lenart Istenič
Daniel Molnar
Shir Farkash
Zuf Ifat

TRUBE

Tomica Rukljjić*
Marin Zokić*
Dario Cepić
Luko Saulović
Dimitri Levitas
Josip Rac
Marko Bobičanec
Peter Firšt
Mario Lončar

TROMBONI

Mario Šincek*
Antonio Janković*
Marin Rabadan
Goran Glavaš
Niv Ofer
Mario Janković
Ivan Mučić

TUBA

Krunoslav Babić

TIMPANI

Tomislav Kovačić*
Ema Krešić

UDARALJKE

Fran Krsto Šercar
Leonardo Losciale
Renato Palatinuš

GLASOVIR

Filip Fak

CELESTA

Srebrenka Poljak

HARMONIUM

Viktor Čižić

MANDOLINA

Stela Ivanišević
Dea Škorić

HARFA

Mirjam Lučev-Debanić*
Veronika Čiković
Mirjana Krišković
Mirta Lice

NADZORNIK ORKESTRA

Davor Capković

* *vođe dionica*

** *zamjenici vođa dionica*

Na večerašnjoj izvedbi osam glazbenika Jeruzalemskog simfonijskog orkestra gostuje u našem orkestru. Dio je to suradnje orkestara i razmjene glazbenika koja će rezultirati odlaskom i nastupom nekoliko naših glazbenika u Jeruzalemu 10. listopada 2018. na svečanom otvaranju njihove koncertne sezone.

Grad Zagreb

PARTNERI U OFF CIKLUSU

MEDIJSKI PARTNERI

SPONZORI

CVIJEĆE Izabel

SLUŽBENO VOZILO

Izdavač: Zagrebačka filharmonija / **Za izdavača:** Mirko Boch, ravnatelj / **Urednica:** Jelena Vuković

Autorica tekstova: Ana Vidić / **Lektorica:** Rosanda Tometić / **Oblikovanje i grafička priprema:** G.A.D. PRODUKCIJA d.o.o.

Tisak: Printera Grupa d.o.o. / **Cijena:** 10 kuna

www.zgf.hr